

HINDAMISE KORRALDUS PÕHIKOOLIS

I Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamise eesmärk ja põhimõtted

1. Rakvere Gümnaasiumi hindamise korraldus lähtub Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest (vastu võetud 09.06.2010) ja Põhikooli riiklikust õppekavast (vastu võetud 06.01.2011 nr 1) ja koolis kinnitatud dokumentidest, mis on avaldatud kooli veebilehel.
2. Õpitulemuste hindamine on osa õppe- ja kasvatusprotsessist. Teadmiste ja oskuste hindamisel lähtutakse õpilasele kohaldatud riikliku õppekavaga ja selle alusel koostatud kooli või individuaalse õppekavaga nõutavatest teadmistest ja oskustest. Hindamise eesmärk on:
 - 1) anda tagasisidet õpilase õpitulemuste kohta ja toetada õpilase valdkonna- ja ainepädevuste arengut,
 - 2) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima,
 - 3) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist ja toetada õpilast edasise haridustee valikul,
 - 4) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
 - 5) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
3. Trimestri algul tutvustab vastava aine õpetaja õpilastele ainekava sisu ja trimestril taotletavaid olulisemaid õpiväljundeid ning peamisi teemasid.
4. Kirjalikult või taasesitamist võimaldavas vormis tehakse õpilasele teatavaks aineks vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused.
5. Trimestri õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde (kontrolltööde) aeg kavandatakse kooskõlastatult õpilastega ja kantakse eKooli kontrolltööde graafikusse.
6. Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, võrreldes õpilase õpitulemusi tema õppe aluseks olevas ainekavas esitatud õppe-eesmärkidega ja oodatavate õpitulemustega ning õpilase individuaalsest arengust lähtudes.
7. Hariduslike erivajadustega õpilasele koostatakse vastavalt vajadusele individuaalne õppekava. Individuaalses õppekavas arvestatakse hindamisel individuaalseid sätestatud erisusi.
8. Õpilasel on õigus saada aineõpetajalt teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hinnele ja hinnangule.

9. Rakvere Gümnaasiumi 1.-2. klassis hinnatakse õpilasi õppimist toetavast hindamisest lähtuvalt. Alates 2016/17 õppeaastast rakendatakse õppimist toetavat hindamist I kooliastmes (1.-3. klassis) kõikides ainetes. Õpilase arengu kohta antakse õppeperioodi käigus nii suulist kui ka kirjalikku õppimist toetavat tagasisidet.
10. Alates 4. klassist (2015/16 õppeaastal ka 3. klassis) kuni põhikooli lõpuni võib õpetaja õppetöö käigus rakendada erinevaid hindamise süsteeme, kuid trimestri ja õppeaasta kokkuvõtvad hinded on numbrilised. Kunsti, tööõpetuse, muusika ja kehalise kasvatuses õppetulemuste hindamisel, ka kokkuvõtväl hindamisel rakendatakse alates 2016/17. õppeaastast II kooliastmes (4.- 6. klassis) arvestuslikku hindamist. 2015/16. õppeaastal rakendatakse eelpool nimetatud ainete arvestuslikku hindamist ka 3. klassis.

II Kasutatavad hindesüsteemid ja nende rakendamine

1. Rakvere Gümnaasiumi põhikoolis astmetes kasutatakse hindamisel õppimist toetavat (kujundavat) hindamist, numbrilist viiepallisüsteemis hindamist, arvestuslikku hindamist ning sõnalist hindamist.
2. **Õppimist toetava hindamisena** mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mis keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega ja mille käigus
 - 1) analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist ning kavandatakse ühiselt edasise õppimise eesmärgid ja teed;
 - 2) innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel, et tõsta õpilase õpimotivatsiooni;
 - 3) kaasatakse õpilane enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada oskust eesmäärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ja juhtida;
 - 4) antav suuline ja kirjalik tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevusi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edasiseks arengut toetavaks tegevuseks.
3. **Õppimist toetava hindamise etapi lõpetab**
 - 1) õpilasele antav kirjalik tagasiside, milles kirjeldatakse ja analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja ainealaste õpitulemuste osas ja seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele või

- 2) eelnevalt õpilase ja õpetaja vahel kokkulepitud (visuaalse, kirjaliku või suulise) lõpptulemuse esitamine, mida hinnatakse numbriliselt või sõnaliselt.

Õppimist toetava hindamise meetodid valib aineõpetaja.

4. **Numbrilisel hindamisel** hinnatakse õpilase teadmisi, oskusi ja vilumusi viiepallisüsteemis järgmiselt:

- 1) hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus, hindega „3D” ehk „diferentseeritud rahuldav” hinnatakse õpilase vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika teatud perioodi või teema õppetulemusi, mille saavutamiseks on vajalik rakendada õpilase võimetele sobivat ning arengut toetavat individuaalset õppekava ja tugimeetmeid;
- 4) hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
- 5) hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub ja ka juhtudel, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine.

5. Kui kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse punktiarvestuse kasutamise põhimõttest, siis viie palli süsteemis hinnatakse hindega „5” õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4” 75–89%, hindega „3” 50–74%, hindega „2” 20–49% ning hindega „1” 0–19% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

6. **Arvestuslikul hindamisel** kasutatakse hinnanguid „arvestatud“ (A) või „mittearvestatud“ (MA). Arvestuslikult hinnatakse õppeprotsessi jooksul esitatud sooritusi ja teatud aineid.
7. **Sõnalisel hindamisel** kasutatakse hinnanguid «eeskujulik» (E), «hea» (H), «rahuldav» (R) ja «mitterahuldav» (MR). Sõnaliselt hinnatakse Rakvere Gümnaasiumis käitumist ja hoolsust klassides, mis ei ole täielikult üle läinud õppimist toetavale hindamisele.
8. Õppimist toetava ja arvestusliku hindamise süstemis hinnatud ained teisendatakse vajadusel viiepallisüsteemi numbrilise hindamise hindekirjelduste kohaselt. Hinne „3D” ehk „diferentseeritud rahuldav” teisendatakse kokkuvõtva trimestrihinne ja aastahinde panemisel, tasemetööde ja üleminekuksamite hindamisel ning õpilase koolist lahkumisel hindeks „3” ehk „rahuldav”.

III Kokkuvõttev hindamine

1. Kokkuvõttev kirjalik õppimist toetavalt hindav tagasiside antakse õpilasele kaks korda aastas (poolaasta lõpus) ning selle aluseks on ainekavas esitatud õpitulemused.
2. Kokkuvõttev numbriline, arvestuslik või sõnaline hinne on õppeaine trimestri- ja aastahinne.
3. Trimestrihinne pannakse välja trimestri lõpul (reeglina 2–3 päeva varem) trimestri jooksul saadud hinnete alusel. Kokkuvõttev hinne ei pea olema perioodi jooksul saadud hinnete aritmeetiline keskmine.
4. Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud trimestrihinnete alusel enne õppeperioodi lõppu. Üleminekuksami hinnet arvestatakse aastahinde väljapanekul võrdselt trimestrihindega ja märgitakse eraldi tunnistusele. 9. klassi õpilasele pannakse ainete aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
5. Kui 4.- 9. klassi õpilane on füüsilisest koormusest vabastatud, on teda kehalises kasvatuses kokkuvõtvalt võimalik hinnata arvestuslikult (A või MA). Selleks peab ta olema sooritanud õpetaja poolt antud kirjalikud või suulised ülesanded ja arvestuslikud tööd. Juhul, kui õpilane ei soorita õpetaja poolt antud ülesandeid, on õpetajal võimalik hinnata õpilast trimestri või kursuse lõpul hindega „mittearvestatud ” (MA).
6. Kui trimestrihinne jääb välja panemata, tähistatakse see e-koolis märgiga “0”. Kui õppeaine trimestrihinne või -hinnang on jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastava trimestri vältel omandatud teadmised ja oskused hindega «nõrk» (1) või „mittearvestatud ” (MA).

7. Õpilasele, kelle trimestrihinne on “puudulik” (2), “nõrk” (1), “mittearvestatud” (MA), kellele on jäetud hinne välja panemata (0) või kelle poolaasta õpitulemused on jäänud õppimist toetava kirjaliku tagasiside alusel vajalikul määral saavutamata, koostatakse selles õppeaines vajadusel individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteemi meede, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused (vt „Õpilaste tugimeetmete rakendamise kord Rakvere Gümnaasiumis“).
8. Kui õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse õppeaine aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
9. Kool teavitab õpilast ja lapsevanemat õpilase trimestri kokkuvõtivatest hinnetest eKooli keskkonna kaudu ja õppeaasta kokkuvõtivatest hinnetest paber kandjal klassitunnistuse kaudu (vt „Rakvere Gümnaasiumi kodukord“).

IV Järelevastamise korraldus

1. Järelevastamise korra ja aja oma aines teeb aineõpetaja õpilastele teatavaks õppeaasta algul ja täpsustab (vajadusel korrigeerib) trimestri alguses.
2. Koolis kehtiva järelevastamise korra kohaselt
 - 1) on tegemata töö märk e-kooli päevikus „T“.
 - 2) suulise vastuse (esituse), kirjaliku või praktilise töö, praktilise tegevuse või selle tulemuse hindamisel hindegaga «puudulik» (2) või «nõrk» (1) või tegemata töö puhul (T), antakse õpilasele reeglina võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks kahe koolinädala jooksul pärast hinde kandmist eKooli või õpilase naasmist õppetööle või kokkuleppel õpetajaga mõnel teisel ajal.
 - 3) tegemata tööd (T) võib parandada märgile „A“ või numbrilisele hindele. Kui tegemata töö (T) ei ole tähtjaks järele vastatud, muudab õpetaja selle hindeks „nõrk“ (1).
3. Õpilasel on õigus järelevastamise eelsele konsultatsioonile.

V Käitumise ja hoolsuse hindamine

1. Käitumist ja hoolsust võib hinnata õppimist toetava hindamise põhimõtete kohaselt või sõnaliselt.
2. Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

3. Käitumise ja hoolsuse õppimist toetaval hindamisel edastab klassijuhataja (-õpetaja) kirjalikku tagasiside poolaasta lõpus.
4. Sõnaliselt hinnatakse käitumist ja hoolsust iga trimestri lõpus, arvestades aineõpetajatelt saadud kirjalikku tagasisidet, hinnetega „eeskujulik“ (E), „hea“ (H), „rahuldav“ (R) ja „mitterahuldav“ (MR). Käitumise hindamisel
 - 1) hindegaga „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt;
 - 2) hindegaga „hea“ hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid;
 - 3) hindegaga „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi;
 - 4) hindegaga „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega allu õpetajate nõudmistele ning kes ei järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme. Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks“ ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.
5. Hoolsuse hindamisel
 - 1) hindegaga „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õpiülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel töökas ja järjekindel, ilmutab omaalgatust ja viib alustatu lõpuni;
 - 2) hindegaga „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õpiülesannetesse kohusetundlikult, on töökas ja järjekindel õpiülesannete täitmisel, hoolikas ning õpib võimetekohaselt;
 - 3) hindegaga „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt täidab oma õpiülesandeid, kuid ei ole piisavalt töökas ja järjekindel nende täitmisel ega õpi oma tegelike võimete kohaselt;
 - 4) hindegaga „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õpiülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult.
6. Õpilane viiakse üle järgmisse klassi, olenemata käitumise ja hoolsuse aastahindest.

VI Õpilase täiendavale õppetööle jätmine

1. Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu.

2. Õpilase võib jätta täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ (2), „nõrk“ (1) või viimase trimestri hinne on jäänud välja panemata (0).
3. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
4. Täiendav õppetöö toimub vastava plaani järgi ning õpilane täidab õppeülesandeid aineõpetaja vahetel juhendamisel. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollib ja hindab aineõpetaja.
5. Täiendava õppetöö tulemusi arvestatakse õpilasele aastahinde väljapanekul.
6. Täiendav õppetöö lõpetatakse reeglina 22. juuniks, erandina 30. augustiks.

VII Järgmise klassi üleviimine

1. Õpilase järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu.
2. Õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, viiakse üle järgmise klassi enne õppeperioodi lõppu. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmise klassi üle reeglina 22. juuniks, hiljemalt 30. augustiks.
3. Õpilane, kellele on koostatud individuaalne õppekava, viiakse üle järgmise klassi vastavalt erisustele, mis on näidatud individuaalses õppekavas.
4. Kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines pandud välja aastahinne „puudulik“ (2), „nõrk“ (1), täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme, võib õppenõukogu põhjendatud otsusega erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
5. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ (2), „nõrk“ (1). Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

VIII Hinde, hinnangu ja poolaasta kirjaliku tagasiside vaidlustamine

1. Hinde, hinnangu või poolaasta kirjaliku tagasiside vaidlustamiseks pöörduv õpilane või tema seaduslik esindaja esmajärjekorras aineõpetaja poole.
2. Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hinnet, hinnangut või poolaasta kirjalikku tagasisidet vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde, hinnangu või tagasiside teada saamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendusega.
3. Hinde, hinnangu või poolaasta kirjaliku tagasiside vaidlustamise korral teeb kooli direktor otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

IX Põhikooli lõpetamine

1. Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
2. Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega lugeda ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele
 - 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
 - 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
3. Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutatus.
4. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale. Kooli direktor võib eksameid korraldavat asutust eelnevalt informeerides võimaldada erivajadustega põhikoolilõpetaja eksamineerimiseks ühte või mitut järgmist eritingimust:
 - 1) lisaega kuni 15 minutit ühe astronoomilise tunni kohta;
 - 2) eksami läbiviimist eraldi ruumis;
 - 3) puhkepausi kuni 10 minutit ühe astronoomilise tunni kohta;

- 4) arvuti kasutamist ilma õigekirjakontrolli programmi (spelleri) kasutamiseta õpilasel, kes ei saa kirjutada või kelle käekiri on erivajadusest tingituna raskesti loetav;
- 5) vastuse üleskirjutamist tugiisiku poolt, kui õpilane ei saa kirjutada;
- 6) õpiraskustega õpilasel õppevahendite (sõnaraamatud, abivalemid jms) kasutamist;
- 7) õpiraskustega õpilasele töökorralduste ja eksamiülesannete teksti täpsemat lahtikirjutamist, ümberstruktureerimist või suulist selgitamist;
- 8) spetsiifilise õigekirjahäirega (düsgraafia) õpilasele emakeele eksamitöö diferentseeritud hindamist [RT I, 13.09.2012, 1 - jõust. 16.09.2012].